

Allakkiq Notat

Uunga

Til Departementet for Erhverv, Råstoffer, Energi, Justitsområdet og
Ligestilling

Brevdato: 25-09-2025
Sagsnr.: 2025 - 20121
Akt-id: 25785886

Postboks 1614
3900 Nuuk
Tlf.: (+299) 34 50 00
Fax: (+299) 34 54 10
E-mail: pan@nanoq.gl
www.naalakkersuisut.gl

Departementet for Natur og Miljø's bemærkninger til Forslag til Inatsisartutlov om screening af visse udenlandske investeringer

Departementet for Natur og Miljø (PAN) takker for muligheden for at afgive høringssvar til det fremlagte forslag til Inatsisartutlov om screening af visse udenlandske investeringer.

PAN finder det positivt at være inddraget i høringsprocessen om lovforslaget vedrørende screening af visse udenlandske investeringer. Lovforslaget kan få betydning for PANs regulering af færdsel og aktiviteter i Nationalparken i Nord- og Østgrønland samt i andre øde egne af Grønland ("ekspeditionstilladelser"). Samtidig bidrager PAN gerne med erfaringer og indsigt i disse områder i forbindelse med den videre udformning af lovgivningen om screening af visse udenlandske investeringer, særligt i forhold til vurdering af aktiviteter med strategisk relevans.

PAN bemærker i den forbindelse, at der i de fjerntliggende områder foregår en række udenlandsk finansierede ekspeditionsaktiviteter, forestået af en hastigt voksende sektor af stadig større og mere etablerede aktører/virksomheder/institutioner, og at disse aktiviteter kan have strategisk betydning. I denne sammenhæng forstås strategisk betydning som aktiviteter, der gennem fysisk tilstedeværelse, brug af avanceret teknologi, indsamling af data, adgang til sårbare og utilgængelige områder eller "dobbelt anvendelse" (*dual purpose/dual use*) kan påvirke Grønlands interesser, myndighedskontrol eller suverænitet i de ydre områder.

I den forbindelse er det relevant først at beskrive, hvilke typer af aktiviteter der foregår i disse områder, og hvordan de potentielt kan være omfattet af lovgivning om screening af visse udenlandske investeringer. Efterfølgende vil PAN give mere specifikke bemærkninger til lovforslaget. Desuden er indsat kommentarer i

vedhæftede “Forslag til Inatsisartutlov om screening af visse udl. investeringer DK_PAN” og “Bemærkninger til forslaget DK_PAN”.

Ekspeditionstilladelser – Regulering og ansøgningsprocedure

Færdsel i nationalparken i Nord- og Østgrønland samt det tilstødende søterritorium er reguleret af *Hjemmestyrets bekendtgørelse nr. 7 af 17. juni 1992 om Nationalparken i Nord- og Østgrønland* (nationalparksbekendtgørelsen). Derudover gælder *Justitsministeriets bekendtgørelse nr. 138 af 8. februar 2010 om adgang til og vilkår for færdsel i visse dele af Grønland* (rejsebekendtgørelsen). Rejsebekendtgørelsen omfatter nationalparken samt andre fjerntliggende og ubeboede områder – herunder dele af indlandsisen og øvrige zoner, hvor der er behov for særlig kontrol og tilladelse. Se områderne her: https://expeditionsgreenland.gl/indhold/map/regulated-area?sc_lang=en

Bekendtgørelserne fastsætter, at færdsel i disse områder som udgangspunkt kræver tilladelse, uanset formålet med aktiviteten – f.eks. forskning, logistik, sportsekspeditioner, rekreative formål eller anden tilstedeværelse. Råstofaktiviteter er undtaget fra dette krav. Desuden er personer med bopæl i Avanersuaq og Ittoqqortoormiit, som samtidig har fast tilknytning til det grønlandske samfund, undtaget kravet om tilladelse og kan fortsat færdes og, hvis de er erhvervsfangere, udøve traditionelt erhverv i nationalparken og dens søterritorium.

Departementet for Natur og Miljø har i 2025 modtaget 153 ansøgninger om ekspeditionstilladelse (tallet inkluderer kun fuldstændige ansøgninger, ikke henvendelser og foreløbige anmodninger, som ikke har materialiseret sig i en færdig ansøgning). Antallet af ekspeditionsansøgninger er steget ca. 50 % sammenlignet med tiden før nedlukning under COVID-19 i 2020 og 2021. Den voksende interesse for især Nationalparken i Nord- og Østgrønland antages bl.a. at være en afledt virkning af øgede restriktioner på Svalbard, som blev indført af de norske myndigheder 2019/2020 med henblik på at begrænse erhvervsaktiviteter udført af udefrakommende aktører på øgruppen, herunder krydstogtturismen.

I forbindelse med adgang til og aktiviteter i nationalparken opererer Grønlands Selvstyre med fire overordnede kategorier af ekspeditioner, som hver kræver særskilt tilladelse:

- [Turisme / Logistik \(A\)](#) – fx private ekspeditioner med formål som eventyr, naturoplevelser eller støtte til logistik.
- [Krydstogter \(B\)](#) – sejlads i nationalparken og dens tilstødende søterritorium, uanset fartøjets størrelse. Gælder alle formål, som *ikke* er videnskabeligt eller råstofrelateret.
- [Videnskabelige ekspeditioner \(C\)](#) – forskningsaktiviteter, der ikke er tilknyttet en fast forskningsstation.
- [Faste forskningsstationer \(D\)](#) – længerevarende forskningsaktiviteter med fysisk tilstedeværelse og tilknytning til institutioner.

Disse kategorier illustrerer, at ekspeditioner i Grønland kan variere betydeligt i form og formål og potentielt kan indebære omfattende – og udenlandsk finansieret – tilstedeværelse, f.eks. med opsætning af udstyr, indsamling af data eller langvarige ophold.

Ansøgninger om tilladelse skal opfylde en række krav, som fastsættes af Grønlands Selvstyre. I visse tilfælde kan der være behov for dokumentation, f.eks. vedrørende arealtildeling, særligt når aktiviteter indebærer placering af udstyr, brændstofdepoter, faciliteter eller anden tilstedeværelse over længere tid. En samlet oversigt over krav findes på Grønlands Selvstyres officielle portal for ekspeditionstilladelser:

expeditionsgreenland.gl – [Apply for an expedition permit](#)

Tilladelser udstedes efter høring af relevante rigsmyndigheder, herunder Grønlands Politi og Arktisk Kommando, som vurderer operative og beredskabsmæssige forhold. PAN kan fastsætte vilkår inden for egne ressortområder, herunder natur, miljø, beredskab og klima. Grønlands Selvstyre har den samlede kompetence til at behandle og træffe afgørelse om tilladelser, men skal inddrage relevante myndigheder i processen.

Som beskrevet ovenfor er der allerede etableret regulering af færdsel og aktiviteter i øde egne af landet, herunder krav om tilladelse og dokumentation. Visse aktiviteter – særligt forsknings- og ekspeditionsbaserede – kan indebære strategisk tilstedeværelse og bør derfor overvejes som en del af screeningsrammen i den foreslåede Inatsisartutlov.

Bemærkninger til lovforslaget

Da begrebet strategisk tilstedeværelse kan dække over mange forskellige typer af aktiviteter og interesser – og det endnu er uklart, hvilke konkrete trusler eller risici der kan være for Grønland – opfordrer PAN til, at disse forhold afklares, før der indføres begrænsninger i lovgivningen. Dette gælder særligt i relation til § 4 i det aktuelle lovforslag, hvor udenlandske investeringer inden for “særligt følsomme sektorer og aktiviteter” kræver forudgående tilladelse fra Naalakkersuisut.

I § 4, stk. 2, nævnes sektorer som forsvar, it-sikkerhed, råstoffer og kritisk infrastruktur. Der tages ikke eksplicit højde for ekspeditionsaktiviteter i fjerntliggende områder. PAN kan oplyse, at der ud over kendte, igangværende aktiviteter (ekspeditioner) også findes f.eks. brændstoflagre, udstyr og andre efterladenskaber, både i Nationalparken i Nord- og Østgrønland og i visse andre øde egne af Grønland, som stammer fra tidligere aktiviteter og ekspeditioner, hovedsageligt udenlandske. Der er uklarhed om ejerskab, og der kan i nogle tilfælde være risiko for, at efterladenskaberne kan understøtte og fungere som logistisk support til ulovlige aktiviteter. PAN har i de seneste år afsøgt muligheder for at efterforske og afdække omfanget af efterladenskaberne men har endnu ikke haft de påkrævede, ekstra ressourcer til det. PAN anbefaler, at der

foretages en nærmere vurdering af, om visse typer af udenlandske ekspeditionsaktiviteter – særligt dem med avanceret teknologi, langvarig tilstedeværelse eller adgang til sårbare økosystemer – også kan have strategisk betydning og dermed bør omfattes af screeningslovgivningen.

1. Forskning og ekspeditioner som investeringer med strategisk betydning

Lovens § 3, nr. 4, litra d, omfatter “anden aktivitet”, der kan udgøre en trussel mod Grønlands sikkerhed eller den offentlige orden. Det bør afklares, hvordan forskningsstationer, ekspeditioner og udenlandsk finansierede forskningsaktiviteter konkret vurderes under loven – herunder om de skal betragtes som investeringer med strategisk betydning, og om de bør omfattes af screeningspligten i § 4.

2. Behov for bredere screeningsramme og principiel afklaring af forskningsaktiviteter

Lovforslaget fokuserer primært på erhvervsmæssige investeringer i særligt følsomme sektorer, som defineret i § 4. PAN anbefaler, at der foretages en principiel vurdering af, om også forsknings- og rekreative aktiviteter med strategisk betydning bør omfattes af screeningsrammen – særligt når de har karakteristika, der falder inden for investeringsdefinitionen i § 3, men ikke nødvendigvis er omfattet af sektorafgrænsningen i § 4.

3. Afgrænsning af screeningsrammen og behov for lovændring ved strategisk betydningsfulde aktiviteter

Lovforslagets § 4, stk. 3, giver Naalakkersuisut mulighed for at fastsætte nærmere regler for de sektorer og aktiviteter, der allerede er oplistet i § 4, stk. 2. PAN opfatter formuleringen således, at der kan ske en præcisering af, hvad der f.eks. forstås ved “kritisk teknologi” eller “vandkraftværker”, men Naalakkersuisut har ikke bemyndigelse til at tilføje nye sektorer eller aktiviteter til screeningsordningen gennem bekendtgørelse eller administrativ praksis.

Det er derfor væsentligt at være opmærksom på, at hvis man ønsker at udvide screeningsordningen til at omfatte aktiviteter, der ikke er nævnt i § 4, stk. 2 – eksempelvis forskningsaktiviteter eller ekspeditioner i Grønlands yderområder – vil dette kræve en ændring af selve loven. Sådanne aktiviteter kan have strategisk betydning, særligt i relation til geopolitik, adgang til naturressourcer, tilstedeværelse i følsomme områder eller *dual purpose*.

En begrænsning af screeningsrammen til alene de oplistede sektorer kan dermed risikere at underminere formålet med ordningen, hvis visse aktiviteter med potentiel sikkerheds- eller udenrigspolitisk relevans falder udenfor. Det er derfor vigtigt, at lovens rammer og begrænsninger tydeliggøres, så det står klart for både myndigheder og aktører, hvad Naalakkersuisut har kompetence til at regulere, og hvornår en politisk og lovgivningsmæssig proces er nødvendig for at udvide screeningsordningen.

4. Screening af ikke-anmeldte aktiviteter

Lovforslagets § 6 giver mulighed for, at Naalakkersuisut kan iværksætte undersøgelser af investeringer, der ikke er blevet anmeldt, op til fem år efter deres gennemførelse. I den forbindelse kan det være relevant at få tydeliggjort, hvilke typer af aktiviteter i ekspeditionsområder – herunder forsknings- og ekspeditionsbaserede – konkret vil være omfattet af lovens § 4, og om allerede eksisterende eller gennemførte ekspeditioner inden for de seneste fem år frem til lovens ikrafttræden også kan være omfattet af screeningsmuligheden.

5. Kontrolbeføjelser og praktisk anvendelse

Ifølge § 13, stk. 2, kan Naalakkersuisut og andre myndigheder få adgang til erhvervsmæssige lokaler og transportmidler uden retskendelse. Det bør afklares, hvordan denne adgang skal anvendes i praksis i Nationalparken i Nord- og Østgrønland og øvrige yderområder, hvor aktiviteter ofte er forsknings-/ekspeditionsbaserede.

6. Regler om aktindsigt

Det foreslås i § 18, at reglerne om aktindsigt og egenaces i landstingslov om offentlighed i forvaltningen ikke finder anvendelse for sager, som behandles efter denne Inatsisartutlov eller regler i medfør heraf. Det fremgår dog ikke af bemærkningerne til lovforslaget, hvilke hensyn der ligger til grund for denne bestemmelse, eller hvad den ønskede effekt er for udmøntningen af bestemmelsen. PAN opfordrer til, at bevæggrunde for den foreslåede paragraf forklares, da det virker som en umotiveret, ubegrundet og kraftig indskrænkning af nogle ellers helt grundlæggende principper for den offentlige forvaltning. Skulle der af hensyn til en sags sensitive karakter være behov for indskrænkning af adgang til visse aspekter af sådanne kommende sager, kan offentlighedslovens bestemmelser om undtagelser fra retten til aktindsigt finde anvendelse.

7. Praktisk koordinering og rollefordeling

Det bør afklares, hvordan screeningsordningen skal indarbejdes i sagsbehandlingen hos relevante myndigheder, f.eks. om PAN høre Departementet for Erhverv, Råstoffer, Energi, Justitsområdet og Ligestilling om konkrete sager, eller om visse aktiviteter automatisk vil være forhåndsgodkendt?

8. Tværdepartementalt samarbejde

Lovens implementering og screeningsprocedurer vil berøre flere myndigheder. PAN opfordrer til, at der etableres en fast samarbejdsstruktur mellem relevante departementer og øvrige, involverede myndigheder for at sikre ensartet sagsbehandling og koordinering.

9. Ressourcemæssige konsekvenser

PAN er enig i vurderingen af økonomiske og administrative konsekvenser for det offentlige, jf. "Bemærkninger til Forslag til Inatsisartutlov om screening af visse udenlandske investeringer". Screenings- og høringsopgaver kan medføre betydelige administrative og økonomiske konsekvenser for PAN, som ikke kan dækkes inden for departementets nuværende ramme og normering til varetagelse

ekspeditionsområdet. Dette bør tages i betragtning ved vurdering af opgavefordeling og implementering.

Departementet for Natur og Miljø står gerne til rådighed for videre drøftelser og bidrag til den praktiske udformning af screeningsordningen.

Med venlig hilsen

Mettelise Fritz Hansen
Afdelingschef

Natuk Lund Meire
Departementschef